

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 2. zvezka.

Duhovno romanje v Rim	33.
Zgodba svetih gorkumskih marternikov.	
II. pogl. Dva gorkumska župnika. Hezi vzamejo mesto	36.
III. pogl. Hezovska grozovitost z vjetimi katoličani	43.
Mesečna duhovna samota ali pripravlanje na smert.	47.
Meseč februarij. Dopoldansko premišljevanje	50.
Popoldansko premišljevanje	52.
Blaženi Janez z Aljvernije, tovariš sv. Frančiška iz njega 1. reda	53.
Predgovor pisavca	55.
Pervi del. Prvo pogl. O njegovi mladosti	56.
Drugo pogl. Kako je postal Janez redovnik avguštinec	57.
Sv. Aljfonz tolaži dušo v britkosti (Dalje)	58.
Priporočilo v molitev	61.
Zahvala za vslišano molitev	63.

V GORICI.
Hilarijanska tiskarna.

1895.

Gluhonemica ali gluhonemnica?

(Konec.)

Res je sicer, da je pri nas staro redko končnico *-ik* izpodrinila končnica *-nik*, vsaj v besedah svetnik, hudnik, (jetnik ima svoj *n* že v stari slovenščini); tudi *-nica* stoji namestu *-ica* v besedi svetnica, kar, kaker je znano, ne pomeni kraja ali shrambe in je nastalo pač po vplivu maskulina svetnik; hudnica nisem slišal v nikakeršnem pomenu, pač pa hudica, ko ima neke njive, torej kraja; po Pletešniku pa pomeni *Gicht*.

Gotovo je tudi, da imamo jako obilo besed na *-nica*, izpeljanih iz pridevnikov na *-in*ŭ; vendar ne morem verjeti, da „razkrojeva dandanes jezikovni čut omenjene izvedenke tako le: drvar+nica, kovač+nica“. Mogoče, da jih tako deli mej učenimi Slovenci kedo; preprosto ljudstvo, ali recimo narod slovenski ne more imeti takega čuta, že zato ne, ker izgovarja: drva'-rn-ca, kova'-čn-ca, čuti torej pred *-ca* pridevnike drva'rn, kova'čn,¹⁾ kaker v sla'mnca, želé'znca: sla'mn, želé'zn. Tako je mogoče, da kovačnica ne pomeni le *die Schmiede*, temuč tudi neko jabelko (Plet.), železnica ne le *die Eisenbahn*, temuč tudi (in to prej) železno klanfo.

Lažje je *-nica* bi mogla veljati za celotno na pomen shrambe, prostora ali naprave omejeno končnico *-ščnica* ali, kaker se menda edino govori, *-šnica*: bolniščnica, noriščnica, smetiščnica, duhovščnica, märtvaščnica, vojaščnica. Neučeni ljudje bi vtegnili deliti zlasti perve tri v: bolni'+šnca, nori'+šnca, smeti'+šnca, ker so to niše, kjer so bolni' ali nori' ljudje, in posoda, kamer se pometajo smeti'. V resnici prvotno domača, dasi morebiti le po mestih v navadi, je menda samo smeti'shnica; ven-

¹⁾ Z stonj bi se vgovarjalo, da pridevnikov darva'rn, kova'čn slovenščina ne pozna; slovenščina ima pridevnikov na *-n*, izpeljanih iz samostavnikov, tako mnogo, da jih čuti v izvedenkah, ako tudi sami za se niso v rabi. Kaker v gré'shnica, smé'shnica hla'čnica, dró'bnica pridevnike gré'sán, smé'sán, hla'čni, dró'bní, tako čutimo v pti'čnica, ri'b'nica, darva'rnica, kova'čnica pridevnike pti'čni, ri'bni, darva'rni, kova'čni, dasi jih samih zase ne rabimo. Morebiti bi vtegnil kedo reči na to sam pri sebi, da torej tudi v gluhonémnica čutimo pridevnik gluhonémán, dasiravno ga sicer ne govorimo. Ali kedo pa govori gluhonemnica? In pridevnik gluhonémni se ne more izvajati iz pridevnika gluhoném tako, kaker se pti'čni iz samostavnika ptič; *n* pridevniku pristavljen, kaker smo videli, ne spreminja pomena besede, kateri se pristavlja. Razmera mej la'kom in la'komán in torej mej gluhoném in gluhonémán nikaker ni ta, ki je mej ptič in pti'čni. — Bolj opravičen bi vtegnil biti drugi vgovor: Ako se kovačnica izgovarja kova'čn-ca, se tudi gluhonemnica: glu-ho-né'-mn-ca, torej ni tu tistega slaboglasja, kaker v ἀμφιφορέως ali *veneniíficus*. Res, ali tu nam gre za knjižno slovenščino, kjer ne vem, ali bi se po sedanjí šoli prav izrekovalo kova'-čn-ca; če se ne motim, uče kovač-nica, torej bi bilo tudi gluhonem-nica, ali ne?

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIV. tečaj.

V Gorici, 1895.

2. zvezek

Duhovno romanje v Rim.

Sveti oče Leon XIII. so si že dali narediti trugo, ki ima obseči njih mertve ostanke; zložili so in objavili napis, vzvišen v svoji preproščini, ki se ima vsekati na njih grobni kamen; spisali so in razposlali po vesoljnem svetu svojo oporoko, tako se namreč lahko imenuje nevmerjoča njih okrožnica, ki se začčenja z besedami Praeclara gratulationis. Vse to nas opominja, da čutijo častitljivi jetnik vatikanski, kako se jim bliža naglo poslednji trenotek življenja, ker je za njih, kaker za vse Adamove otroke, izrečena sodba, ki se ima zveršiti v kratkem času. Žalostna misel za vsakega katoličana! Da imamo zgubiti, ne bo dolgo tega, najljubeznivišega očeta na zemlji, našega tako ljubljenega in češčenega papeža Leona XIII., pogrešati njihovo očetovsko opominjevanje, njihovo čujočo skerbnost!

Vender, katoličani, ali ne bodo nič premogle naše prošnje pred obličjem Njega, ki je vstvaril, ki oživlja in ohranjuje vse, kar je? Ali nam ni obljubil, da nam bo dal vse, kar ga bomo prosili v imenu njegovega božjega Sina? Torej prosimo goreče, da nam ohrani še mnogo let našega ljubljenega svetega očeta

papeža. In da bodo naše prošnje močnejše, zedinimo se vsi katoličani na svetu v določen dan, obiščimo v duhu našega očeta in pastirja jetnika, darujmo večnemu Očetu daritve in molitve, poste in miloščine za ohranjenje in oslobojenje namestnika njegovega in ne nehajmo povzdigovati k nebesam svojih prošnja, dokler vidimo, da je lev iz Juda zlomil verige, s katerimi ga vklenjenega derže sovražniki božji.

Nič ne bi bilo v ta namen primerniše, po naši misli, kaker duhovno romanje v Rim na dan sv. Joahima leta 1895, ali kateri drugi določen dan. Res se je napravilo, kar so Leon XIII. papež, marisikako romanje in božji pot; na tisoče in tisoče katoličanov je že klečalo pred njihovimi nogami. Vender ni nič menj gotovo, neizmerna večina vernih ni imela te sreče, da bi bila mogla peljubiti nogo svetemu očetu ter jim dati kak poseben dokaz svoje serčne ljubezni in vdane pokorščine. Vsi ti bodo mogli zadostiti svojim pobožnim željam pridruživši se duhovnemu romanju, za kar jim ne bo treba hoditi nikamer od doma.

Ako se vresniči to duhovno romanje, se mu bodo pridružili gotovo vsi katoličani na svetu, in bi bil tisti dan neizmerne veselja za cerkev, zmagoslavno, terpečo in vojskujočo se, dan strahu pa za pekel in njegove poslanke, brezbožnike. Sveti oče bi v obilnosti delili duhovne zaklade, katerih čuvaj so; čudovito bi se množile miloščine, posti, molitve, obhajila, križevi poti, rožni venci, svete maše in druga pobožna dela; nenavadno bi se vnela pobožnost vernih, poživila bi se vera, razširila bi se ljubezen, pokrepčalo bi se upanje; in Gospod, ki je bogat vsmiljenja, ne bi mogel, da se ne bi nagnil k brezštevilnim prošnjam, ki bi se skupaj vzdigovale k njemu s vseh krajev zemlje, in privolil bi nam, kar bi s tolikim hrepenenjem prosili, podaljšanje življenja svetega očeta in njih popolno oslobojenje.

In če po najvišjih načertih njegove previdnosti podeljenje teh milosti ne bi bilo mogoče, bi pa s tem duhovnim romanjem tako rekoč spremili ljubljene očeta v nebesa v sredi naših molitev in solz ter bi zaslužili, da poslednjič izgovorijo nad nami svoj očetovski blagoslov, vedno poln milosti in tolažbe.

Kolika tolažba vžaljenemu sercu častitljivega jetnika vatičanskega bi bilo, to splošno izkazovanje ljubezni, vere in pobo-

žnosti! In kedo ve, ali ne bi bila na zveršenje te misli navezana sloboda svete cerkve! Mnogo premorejo pred obličjem Najvišjega molitve toliko milijonov katoličanov, opravljene vse en dan, potem ko bi očistili svoje duše v zakramentu svete pokôre.

Ali morebiti ne zaslužijo sveti oče Leon XIII., da za njih opravimo majhino žertev? Ali je tako malo vredno življenje našega velikega papeža, da bi ostali njihovi sinovi neobčutljivi in merzli, ko vidijo, da smert z velikanskimi koraki prihaja, da pokosi sè svojo nemilo koso najdragoceniše življenje, ki je dan-današnji na zemlji?

Katoličani smo in po verhu frančiškani in zato si ne moremo kaj, da ne bi povzdignili svojega glasu, ki je sicer slab, pa smo vendar prepričani, da ga bodo slišali in sprejeli ne samo naši bratje v redu raztreseni po vsem zemeljskem poveršju, temuč ravno tako tudi vsi otroci svete cerkve.

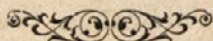
Dobro prepričani, da ne zadostujejo naše moči, da bi vredili in do zveršenja pripravili tako nenavadno izjavo, z namenom tako čeznatornim, ne moremo storiti drugega, kaker da sprožimo to misel, upajoč, da jo bodo osebe, vplivniše in delavniše od nas, pospešile in zveršile k časti božji, v slavo svete cerkve in v tolažbo našega ljubljeneega očeta papeža.

Ako se katoliški časniki, kaker je njih dolžnost, poprimejo tega podjetja in nam ne izostane, kaker upamo da nam ne, pokroviteljstvo z nebes in blagoslov njih Svetosti, se moremo za terdno nadejati, da bo naznanjeno duhovno romanje v Rim ena najbolj velikanskih katoliških izjav, ki so se kedaj videle, in da bodo izvirale iz nje neizmerne dobrote za cerkev in človeško družbo, za družine in občine, in nevsehljiva tolažba za poterto serce Leona XIII. Ne bo se namreč omejiti na dela zasebne pobožnosti, temuč obseči tudi cerkvene slovesnosti, božje poti k raznim svetiščem, učena tekmovanja, očitne vgovore, priterjevalne berzobjave, poročila itd. itd., tudi zbirke radovoljne milostinje za denar sv. Petra.

Bog daj, da bi to naše naznanilo bilo kaker tisti kamenček, ki je videl Nabuhodonozor v sanjah, da se je vtergal z gore in rastel tako, da se je spremenil v goro, ki je pokrila vso zemljo! (Dan. 2, 34. 35). In če nam ni dano doseči, da bi se zveršila ta navdušena izjava po celem svetu na enkrat, zveršimo jo vsaj

v katoliški Španiji, naj bo vsaj kakor novo in splošno oporekanje zoper spotekljive dogodbe, ki so se doveršile v glavnem mestu. —

Ta spis je prinesel 1. novembra 1894 španski mesečnik „El Eco Franciscano“, ki izhaja pri Sv. Jakopu v Kompostelji. Mi smo ga poslovenili na posebno prošnjo vrejevalca imenovanega lista. Jako nas bo veselilo, ako se vresniči lepa misel naših španskih redovnih bratov. Prepričani smo, da, kakor v drugih rečeh, ki se tičejo katoliške vere in cerkvenega življenja, tako tudi v tej Slovenci ne bodo zadnji. Spotekljiva dogodba, o kateri govori spis na koncu, je „posvečenje“ nekega luteranskega ali anglikanskega „škofa“, ki se je zveršilo lansko jesen v Madridu.

Zgodba svetih gorkumskih marternikov.

II. POGLAVJE.

Dva gorkumska župnika se brez vspěha trudita, da bi ljudstvo navdušila, da bi branilo svojo vero in zvesto ostalo kralju. Hezè vzamejo mesto in po dolgem obleganju tudi grad ter prelo-mijo storjeno pogodbo.

V Gorkumu sta bila takrat dva župnika, oba verla moža, sloveča po svoji nčenosti, svetosti življenja in ljubeznjivi skerbi za čredo, ki jima je bila izročena. Leonard Vehelj in Nikolaj Popelj. Večo veljavo pri ljudstvu je imel Leonard, ker je vže dlje časa tam pastirjeval, kakor tudi zavoljo svoje velike nčenosti in vnemavne zgovornosti. Dokler je bilo še kaj upanja, da se mesto reši, sta ta dva poskušala vse, kar je bilo mogoče, da bi meščane vnela za serčno brambo mesta in vere. Najpervo sta šla k tistim meščanom, ki so imeli varovati vrata in braniti mestno obzidje ter jih spodbujala k junaški vstrajnosti. Potem sta šla na terg, kjer so se bili zbrali v posvetovanje zapriseženi mestni strelci; nje sta sè živo besedo opominjala, prosila in rotila, naj se v tem nevarnem položaju pokažejo prave može, naj

se bore serčno za sv. vero ter vestno ohranijo kralju in mestu slovesno priseženo zvestobo. Ali čeravno je marsiketeri v sercu priterjeval tem navdušenim besedam župnikov, vendar je bilo videti, da jih mnogo ni poslušalo, kar se jim je govorilo, ker so bili vse drugačnega mišljenja; neketeri so se celo posmehovali blagemu opominjevanju. Ko sta bila toraj pri meščanih vse zastonj poskusila in spoznala mišljenje ljudstva, da se namreč prav nič ne boji v mesto sprejeti heze, ki so z versko prostostjo obenem vso srečo in blagoslov obetali, sta se vernila župnika v grad, kamer sta zahajala zavoljo večje varnosti vže nekaj noči. Jako žalostna sta bila, da se hočejo te zgubljene ovčice raje izročiti volkovom, kaker slušati ljubeznjivo klicanje pastirjev.

Tisti čas so šli tudi neketeri drugi imenitni meščani v grad, ker se jim je nevarno zdelo zunaj čakati prihoda brezbožnih sovražnikov. Mej temi je bil tudi svak p. Nikolaja in njegov nečak, ketera smo vže prej omenili. Neketerih drugih katoličanov, ki so sem ter tja tekali, da bi znosili še nekaj potrebnih reči v grad, ni bilo moči več notri pustiti, ker se je bilo zvedelo, da je sovražnik vže sprejet v mesto. Da bi se namreč to toliko hitreje zgodilo, so začeli neketeri meščani nalašč trositi lažnjivo govorico, da so španjoljski vojščaki, ki so bili v Roterdamu v posadki, ravnokar zažgali tisto mesto; kaj tacega se ima bati od njih tudi Gorkum; zatoraj je treba hezom berž odpreti vrata, da zabranijo tako grozovitost Spanjoljcem, ki se bližajo. Še druge podobne laži so trosili mej ljudstvo in na ta način močno pospešavali naklepe svoje stranke. Brezvspešno je bilo vse vstavljanje od strani katoličanov; še tisti dan so proti njih volji ob dveh popoldne hezom odperli mestna vrata in sicer brez vsaketerih pogojev, ker razdivjani in puntarski meščani še toliko časa niso dovolili, da bi se za kaj pogodili.

Vodja hezov je bil Marin Brant rojen v Flandriji, mož nizkega stanu. Poprej je delal na nasipih, ki so branili deželo pred povodnjimi; sem pa tam je služil tudi na morju. Toda serčnost in ne majhina zavednost ste mu pridobile pri puntarjih spoštovanje in čast vodje. Truma, katero je vodil, je bila njega vredna; zakaj zbrana je bila iz potepuhov vseh delcev sveta, ki niso zaslužili imena vojaki. Večina iz mej njih po bili morski roparji, vže dlje časa poprej v službi Viljema Lumnija grofa iz Mark, kjer niso dobivali duzege plačila, kaker to, kar so si sami z ropom prisvojili. Od tod so si pridobili tudi ime hezi, roparji.

S to derhalijo tedaj je Marin priderl v mesto, precej zasedel terg in sè zvonjenjem meščane skupaj sklical. Zbranim je na to predložil naslednjo prisego: Prisegam zvestobo kralju in kraljevemu belgijskemu namestniku, Viljemu Nasavskemu princu Oranskemu; nasproti se pa hočem po moči zoperstavljeti vojvodi Aljbi kot tiranu in vsem, ki so na njegovi strani; tudi hočem braniti sv. evangelij (s tem lepim imenom so navadno priporočevali svojo versko uovotarijo) in sovražnik hočem biti njegovih sovražnikov.

Vsi, kateri so bili s tem zadovoljni, so morali svoje soglasje s tem pokazati, da so z roko visoko vzdignili svoje klobuke. Žal, da so skoraj vsi pričujoči, in njih je bilo mnogo, klobuke vzdignili ter se tako z bogoskrunsko prisego prodali puntarjem in krivovercem. Nesrečneži! Pa še ni bilo dovolj! Zapovedalo se jim je tudi, da morajo pozdraviti svoje nove gospode s klicem: „Živeli hezi!“ In nemudoma je zadonel iz sto in sto gerl ta klic.

Po tako srečnem začetku, ko se je ob enem tako jasno razodelo mišljenje meščanov, je sklical Marin mestno starešinstvo, da bi se z njim posvetoval glede obleganja gradu. Razen vže omenjenih, se je bilo vmeknilo v grad še nekaj drugih duhovnikov in mnogo katoliških meščanov sè ženami in otroci. Upali so namreč, da se bo precej terden grad lahko vstavljal sovražnikom, ali da bo vsaj sin poveljnikov o pravem času prihitel s pomočjo, ter jih rešil obleganja in nevarnosti. Skoraj vsi, ki so bili v gradu so bili prav vneti za sv. vero in resnično pokorni postavnemu vladarju. Zavoljo tega so se neketeri hudobneži posmehovali njih nevarnosti ter govorili mej seboj: „Nihče bi ne mogel bolje izbrati in odločiti naj imenitniših papistov, kaker so se sami odločili“. Izražali so tudi svoje veselje nad tem, kako lahko bo zdaj pokončati vse papiste na enkrat, ker so vže sami in tako izbrani zaperti na enem kraju.

Ko so tisti, ki so bili v gradu, videli, kako slabo so ze vsem preskerbljeni, kar bi bilo potrebno proti resnemu obleganju, da ni ne tesarjev, ne zdravnikov za postrežbo ranjenih, je začel mnogim vpadati pogum, tako da so vse svoje upanje stavili edino le v pričakovano pomoč. Vender so se pobožni katoličani veselili, da so se odtegnili tisti nagnjusni prisegi, zakaj raje so hoteli z Bogu posvečenimi osebami, z duhovniki in redovniki, vmreti, kaker s krivoverci s tako brezbožno prisego zvezani živeti.

Poveljnik gradu je vzkazal večkrat vstreliti s topom proti tergu, ki so ga zasedli hezi, da se jim je na ta način pokazal sovražnika. Hezi pa so precej na to tirjali, da se jim grad vda. Ko se jim je ta tirjatev nemudoma odbila, pa so se začeli pripravljati za naskok. Vender, preden je Marin rabil silo, je hotel po nasvetu neketerih dobromislečih meščanov poslati pismo grajskemu poveljniku, da bi spoznal njegovo mišljenje in mu zapovedal, naj se vda. Pismo so izročili enemu tistih frančiškanskih lajikov, ki so bili ostali v mestu, ker so mislili, da bodo njemu v gradu prej verjeli in da je zanj manj nevarno približati se gradu. Ko se je bil ta s pismom približal in jim na glas povedal, kedo ga je poslal in zakaj, je na to poveljnik Turkus rekel odgovoriti, da ne sprejme nobenega pisma od takih, ki so ko puntarji prijeli za orožje zoper svojega kralja.

Na ta odgovor je brat lajik, da bi vsaj nekoliko zadostil svojemu poslanstvu, glasno prebral pismo tistim, ki so stali blizu grajskih vrat. Vsebina tega pisma je bila sledeča. Poveljnik sme obdržati svojo službo in čast, ako sprejme v grad posadko princa Oranskega. Vsem drugim brez razločka, ki so v gradu se pusti življenje in premoženje, dovoli se jim tudi prost odhod ako izroče grad priveržencem Oranca. Slednjič se je v pismu povabil poveljnik, naj pride v mestno hišo, kjer ga pričakuje vodja vajakov princa Oranskega z mestnimi svetovalci, da se bodo o teh rečeh še bolj natanko in za gotovo pomenili. Na te predloge je poveljnik blizu tako le odgovoril: Da bi se jim izročil grad, na to misliti ni treba; on in njegovi ljudje imajo zadosti serčnosti in moči, da ga bodo branili; ako se hočejo z njim pogovarjati, naj pridejo k njemu v grad; to je toliko bolj pravično, ker je on v kraljevem imenu tudi njih poveljnik. Ta odgovor, ki so ga pa morebiti posredovalci bolj terpko povedovali, ali ga je priprosti brat lajik neprimerno naznanil, je v mestni hiši zbrane moze silno razdražil. Precej so vzkazali z največo natančnostjo vse pripraviti za naskok. Kmalu je bilo vse v redu, kanoni pripeljani na kraj, od koder se je prišlo do grada, in tako so se lotili hezi se vso močjo in z veliko serčnostjo naskakovati grad, čeravno se je bilo vže pričelo mračiti. Toda nič manj serčno so se branili oblegani, ter urno in strašno streljali na sovražnika. Ali njih število je bilo premajhino; poveljnik takrat ni imel več kot 20 pravih vojščakov, vsi drugi pa niso bili vajeni orožja. Za to tudi niso mogli vbrantiti, da je

prišel sovražnik do skrajnih grajskih vrat ter jih sežgal. Prisljeni so toraj bili prepustiti sovražniku ves prostor, ki je bil najbliže mesta obdan od skrajnega zidu, ter se pomekniti na drugi vterjen prostor v gradu. Po tem vspehu oserčen zraven tega na tako vgodnem prostoru in podpiran od mnogih iz ljudstva, katerim so se novotarije jako dopadle, je sovražnik sè vso silo vnovič napadel obleganè. Ker so prišli ti vedno bolj v stisko, pomoči pa od nikoder ni bilo, so morali zapustiti tudi ta, drugi prostor ter se okolu polnoči vmekniti v najbolj vterjen prostor gradu, v (zarad barve kamenov) tako imenovani modri stolp. Ves ta prostor je bil namreč tako vreden, da se je moglo priti iz mesta v stolp le tako, da se je prej prestopilo tri globoke z vodo napolnjene jarke. Ti so se vili v določenih oddelkih okrog vže omenjenih dveh vterjenih prostorov, od katerih je bil eden sè stolpom, drugi z mestom in oba mej saboj sta bila z mostom zvezana in od spredaj z vrati in zidovjem dobro vterjena. Modri stolp je bil okrogel, precej širok in od tal do verha iz rezanega marmorja sezidan, tako da ga je bilo lepo videti. Ta stolp je upal poveljnik toliko časa braniti, da bi prišel njegov sin s pričakovanimi pomočnimi četami. Pa ker ga le ni bilo in se je sovražnik pripravljaj na najsilniši napad, so oblegani vojaki zgubili vse upanje, da še rešijo grad, zapustili so poveljnika, vergli proč svoje orožje in očitno povedali, da se nočejo več bojevati; neketeri so celo skrivaj vbežali k sovražniku. Poveljnik pa je velikodušno zaterjeval, da, če ga tudi vsi zapuste, bo sam nadaljeval boj ter se branil sovražniku do zadnjega dihljeja, „zakaj, je rekel, nobene zvestobe, nobenega prizanašanja ni pričakovati od sovražnika, ki je vaju rop, morjenja in bogokletstva.“

Ne malo so nadlegovale poveljnika ženske, ki so bile pribežale v grad. Vpile in jokale so od straha v veliki nevarnosti. Tudi njegova žena in hči ste se ga oklenile in milo prosile, naj ne stavlja prederzno v nevarnost svoje in svojih ljudi življenja. On jih je pa nejevoljen pehnil od sebe. Na to so celo neketeri imenitniši meščani, ki so bili v gradu in nikaker bojzljivi, svetovali poveljniku naj pod določenimi pogoji izroči grad sovražniku; skleпали so namreč iz neketerih poveljnikovih besed, da vže sam nima veliko upanja, da bi mogel dolgo braniti grad. P. gvardijan je pa bil popolnoma zoper to, da bi se grad vdal zanašajoč se na zvestobe krivovercev; zakaj prepričan je bil, da jim ni nič zaupati, čeravno bi svoje obljube s prisego poter-

dili, ker ni pričakovati, da bi zvest ostal ljudem, kedor je prelomil Bogu dolžno zvestobo. Zato je sam z veliko pridnostjo pomagal pri vterjevanju in popravljanju in tudi svoje tovariše je k delu spodbujal. Še celo takrat ni odnehal, ko so bili obupni vojaki odpovedali nadaljnjo branitev.

Sovražnik je mej tem z neprestano silo napadal in nevarnost obleganih je bila vsak trenutek večja. Verhu tega so branivci, večinoma neskušeni, zgubili vso serčnost zavoljo streljanja sovražnikovega, ki je bilo tako grozno, da se je stolp ves tresel in je bil videti ves v ognju. Majhina peščica serčnih mož ni mogla vbrantiti, da je slednjič premagalo mnenje tistih, ki so svetovali vdati se, ker so vedno glasneje prosili moški in ženske, naj se reši življenje vseh s tem, da se podveržejo sovražniku.

Poveljnik se je dolgo vsaj na videz terdovratno vstavljal; slednjič se pa le dal omečati. Sklenili so, prositi sovražnika za pogajanje. Obljubili so mu izročiti grad samo, da se bo varovalo življenje in premoženje obleganih. Hezi pa tega pogoja niso hoteli sprejeti; zahtevali so, da se jim podveržejo na milost in nemilost. Očitna nevarnost je obleganim užgala nov pogum; zakaj varniše in plemenitiše se jim je zdelo, do zadnjega dihljeja boriti se za življenje, kaker vdati se pod tako sramotnim pogojem.

Hitro so pričeli vnovič streljati na sovražnika. Pri tej priliki je zadela kroglja enega vodja hezov v čelo, da je precej mertev obležal, ravno ko je hotel stopiti v grad. Ko so tedaj hezi videli, da jih bo stalo mnogo kervi, ako bodo hoteli s silo vzeti grad, in ker so hoteli prehiteti pomožne čete, ketere so oblegani vsak trenutek pričakovali, so se nekoliko omečili in se vnovič začeli pogajati z obleganimi. Marin, vodja hezov, je s prisego obljubil darovati življenje in prostost vsem brez razločka, duhovnikom in posvetnim, vse premoženje pa, ki je v gradu shranjeno mora biti plen sovražnikov. Na to se je izročil grad malo pred polnočjo dne 26. junija. Ko je p. gvardijan videl, da se bo grad vdal, je še mej pogajanjem oblekel zopet svojo redovniško obleko. Na njegov opomin so to storili tudi ostali bratje. Večina jih je bila namreč prej habit slekla in sicer iz tega namena, da bi jih ta krivovercem tako zoperna obleka ne izpostavila očitni smertni nevarnosti. Za tako obnašanje jim ni manjkalo zgledov, celo iz svojega reda ne. Zakaj onih pet marternikov iz frančiškan-

skega reda, ketere so vmorili saraceni l. 1220, ko je še sv. Frančišek živel, je imelo posvetno obleko na sebi, redovno pa skrito in sicer za to, da bi se jim namen oznanjevati v tisti deželi evangelijski, na ta način prej posrečil. Ko je bil potem sv. Frančišek zvedel njih marterniško smert, je neki ves vesel vskliknil! „Zdaj smem po pravici reči, da imam pet bratov“. —

Ko je bil tedaj sovražnik vže na tem, da se polasti gradu in mu tudi ni nobene težave delalo, ako je hotel, vsacega prijeti in ga spoznati, so redovniki mislili, da jim zdaj ne kaže več skrivati svoje redovne obleke, posebno ker so prevideli, da se jim bode kmalu treba boriti za katoliško vero. Ko so se bili oblekli, so se eden drugemu spovedali, da bi tako s čistim in dobro pripravljenim srcem mogli lažje prenašati grozovitosti krivovercev. Po tem pobožnem zgledu so ravnali tudi nekateri posvetnih ljudi in župnik Nikolaj Popelj jim je podelil sv. obhajilo. V sveti skerbi je bil namreč prenesel Najsvetejše iz mestne cerkve v grad, da bi ga krivoverci, kaker je bila njih navada, ne oskrunili. Sploh so se skoraj vsi v gradu tako pripravljali, kaker bi imeli precej vmreti; zakaj po pravici se jim je zdela sumljiva zvestoba sovražnikov. Sicer so hezi zaterjevali še pri vstopu v grad, da hočejo vestno spolniti, za kar so se s prisego pogodili. Celo njih vodja Marin sam je stopivši skozi vrata roko dal Estiju Hesseliju ter rekel: „Nič se ne bojte! Kar sem obljubil, obetam zdaj še enkrat in prisegam, da bom vsem v gradu, visokim in nizkim, duhovnikom in posvetnim, vse vestno deržal, karkoli sem se zavezal. Le samo to je potrebno, da nekoliko tukaj ostanete.“ Po teh besedah je vstopil sè svojimi in prisilil vse, ki so bili v gradu, iti na zgoranji del gradu, kjer je bil v sredi pod milim nebom štirivoglat prostor.

Precej so tudi semčaj priderli vojaki, ki so kaker divje zveri planili na jetnike, da bi jim preiskali obleko in pobrali denar, ki bi ga našli. Mej temi vojščaki je bilo ne malo takih, ki so bili poprej v pregnanstvo poslani zaradi razžalitve veličanstva, ali pa so se bili iz strahu sami iz dežele vmeknili. Da so bili ravno ti najbolj zagrizeni sovražniki, to so morali skusiti precej od začetka svojega jetništva duhovniki, posebno frančiškani, ketere so nevsmiljeno in gerdo sem ter tja suvali in najnatančneje preiskovali, da bi našli pri njih kaj denarja, dasi ga po svojih redovnih vodilih in obljubah prav nič niso smeli imeti. Seveda jim niso mogli nič vzeti, ker niso nič imeli. Posebno

gerdo so ravnali s p. vikarijem, Jeronimom po imenu, častitljivim starčkom, keterega so morebiti ravno za to imeli za gvardijana. Zgrabili so ga za persi ter ga sem in tja vlačili in stresali, da bi iz njega izvili denar, ki ga vbožec Kristusov nič ni imel.

Na to so gnali jetnike v kuhinjo in kmalu zopet na neko prostorno dvorišče. Semkaj je prišel Marin deržeč gol meč v svoji roki, da bi se pokazal jetnikom ko zmagovalec, ter jih prestrašil. Neki gorkumski meščan, ki je bil z vojaki vred prišel v grad, je nosil pred njim gorečo bakljo, še je bila namreč noč. Ta človek je tudi začel govoriti: „Tako, kaker grem zdaj pred gospodom poveljnikom, sem šel pred kratkim pri očitni procesiji z ravno to bakljo pred najsvetejšim zakramentom, tudi sem bil tako serčan, da sem ravnokar kot četerti stopil v ta grad.“ Tako se je glasno bahal tako brezbožno ko nesramno pred svojimi vjetimi someščani ter s tem očitno razodel svojo gerdo hinavščino ali vsaj svojo nezmerno lahkomišljenost, ker se je bil v tako kratkem času, od praznika presv. Rešnjega Telesa, tako vsega spremenil. Kar je ta z besedami povedal, to so mnogi drugi ravno tisti čas pokazali z djanjem. Zakaj čudovito lahko ali bolje rečeno prederzno in lahkomišljeno so sprejeli od svoje prešnje popolnoma različno vero, da, neketeri so, kaker se pravi, kar hlastnili po njej.

III. POGlavJE.

Hezov grozovitost z vjetimi katoličani. — Poterpežljivost marternikov.

Na omenjenem dvorišču so zapisali imena vseh jetnikov in ta zapisnik izročili meščanom, ki so bili ali vže sprejeli novo vero, ali vsaj v stari niso bili prav terdni. Prišla sta bila namreč vže k zadnjemu posvetovanju mej drugimi dva imenitniših mestnih svetovalcev, ki sta bila novi veri in hezovski stranki močno vdana. Čeravno jetniki tega niso vedeli, so vender vže slutili, da so zato zapisali njih imena in ta zapisnik meščanom izročili, da bi ti naznanili tiste, ki so keterega izmej hezov bodisi z besedo ali djanjem razžalili, zakaj hezom samim je bilo v mestu vse neznano. To slutnjo je kmalu poterdilo djanje. Zakaj precej je bil iz števila jetnikov po imenu poklican sè svojim

sinom vred, Teodor Bommer, dober katoličan, ki je bil popolnoma nasproti temu, da bi se grad hezom izročil, ker jih je dobro poznal in vedel, da jim ni dosti upati. Njemu so bili meščani stranke hezovske močno sovražni, tako zato ker se je večkrat hudo vstavljal njih naklepom, kaker posebno za to, ker je imenoval prešnji dan heze oskrunjavce tempeljnov in roparje kelihov, ravno ko so bili mogočno prijadrali pred mesto. To je bil storil po vsi pravici. Zakaj hezi so takrat pokazali, da take naslove dobro zaslužijo, ker so v barkah sè svojimi vmazanimi rokami mašne kelihe kvišku deržali in očitno kazali, da so jih celo bogoskrunsko zlorabili vpricho vseh pri svojem pijančevanju kaker nekedaj babilonski kralj Baljtazar sv. posode jeruzalemskega tempeljna; tudi neko cerkveno bandero, kakeršno se nosi pri procesijah, so imeli pripeto na verhu jambora v zasmehovanje. Čeravno so to očitno počenjali, vender le niso terpeli, da bi jih ljudje imenovali to, kar so v resnici bili.

Omenjenega katoličana so v hudo ječo zaperli in ga kmalu na to, še z enim drugim katoliškim meščanom vred obesili na tergu sredi mesta, vkljub vsem s prisego zagotovljenim obljubam, ki so jih večkrat vsem jetnikom ponovili. O tej krivični smertni obsodbi bomo še pozneje bolj obširno govorili.

K jetnikom, ki so bili na grajskem dvorišču, so od časa do časa prihajali krivoverski meščani v obilnem številu ter premagane katoličane, ketere so vže dolgo smertno sovražili, gerdo in zlobno zaničevali in žugali jim. Ko so si eni nad njimi jezo ohladili in odešli, so prišli drugi, ravno na ta način si delat kratek čas. Najbolj pa so zaničevali duhovnike in redovnike.

Ko so neketeri vjetega poveljnika gradu vprašali, zakaj je hotel tako terdovratno braniti in varovati grad, je odgovoril: „To sem zavoljo tega storil, ker sem hotel ohraniti neoskrunjeno zvestobo, ketero sem prisegel kralju“. Na drugo vprašanje, zakaj je sprejel v grad celo trumo duhovnikov in redovnikov, je rekel: „To so moji dobri prijatelji, ki so k meni prihiteli, da bi si rešili živiljenje. Dobrim prijateljem se ne sme odreči pomoč v nevarnosti“. Na nadaljnje vprašanje, zakaj je obsodil k smerti njih brata Janeza van Maseika in Bernarda Sartorja, je odvernil: „To sem po vsi pravici storil, in tako sem bil dolžan storiti po svoji službi, ker sem bil postavljen od kralja za variha pravice. Omenjena dva sta bila v svoje hiše sprejela krivoverske pridigarje ter jih podpirala“. Vojaki so na to poveljnika v

težke verige vklenjenega precej v ječo odpeljali in še celo njegovi ženi niso pustili priti k njemu, čeravno bi bil močno potreboval njene tolažbe in pomoči, zakaj obilni trud in težave, kete- re je prestal, so bile zelo spodkopale njegovo zdravje. Ta mož je bil res zvest katoličan in velik prijatelj duhovščine. Vodja hezovski je moral pripoznati njegovo krepost, zakaj pozneje je nekemu rekel: „Poveljnik je tako hud papist, da, ke bi se mu odperlo serce, bi se nóter ne našlo družega kot farji in menihi.“ V tej zadevi tudi njegova žena ni bila nič slabša, tudi ona je bila jako pobožna in mati neketerih redovnic.

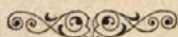
Ne da se popisati, s kakošnim zaničevanjem in žuganjem so obsipali in martrali brezbožni, nečloveški ljudje vboge jetnike, ki so se jim zaupali in jim verjeli, pred vsem duhovnike in redov- nike. „Ke bi bili mi, tako so govorili, zdaj v vaši oblasti, ne bi po vašem mnenju bila nobena martra dovolj huda in grozovi- ta za nas. Gotovo, žive bi nas sežgali. Zato pomislite, kakošna kazen vas čaka; zakaj zdaj ste vi na versti. Vidite zdaj in skusite, da je to očitna kazen božja. Ke bi Bog ne bil z nami, ke bi se on za nas ne vojskoval, kako bi bilo mogoče, da bi nas bila mogla tako majhina peščica vzeti tako vterjen grad? Glej- te! kako premaga eden izmej nas tisoč od vas. Ker ste odsto- pili in zapustili Gospoda Boga, vas je on zdaj nam dal v roke. Ali ne premaga osem ali deset od nas cela vaša mesta? Lastna skušnja vas dovolj uči, da je jeza božja razlita nad vami, da se nad vami spolnjuje grozno žuganje sv. pisma, ker niste hoteli ži- veti po njegovih zapovedih. Čas je zdaj, da prejmete vže davno zaslužene kazni“. S temi in enakimi besedami so zaničevali hu- dobní suroveži nesrečne jetnike, in niso pomislili, da se jih poslužuje Bog le kot biča in šibe, s katero nekaj časa kaznuje grehe svo- jega ljudstva, pa jih bo slednjič vergel v ogenj, ki je priprav- ljen hudiču in njegovim angeljem. Sicer pa s takim govorjenjem niso dokazali nič družega, kaker to, da so katoličani božje ljud- stvo, ki bo, po očetovskem kaznovanju poboljšano, slednjič le, kaker nekedaj izraeljsko ljudstvo, prejelo obljubljeno dediščino; oni pa sami da spadajo mej tiste, ki nimajo upanja doseči nebe- škega kraljestva in dediščine očetove. Takošne namreč pusti bo- žja pravica hoditi v tem življenju nekaznovane po hudobnih potih, pa jih bo kaznovala v drugem s toliko hujšimi kaznimi; včasih pa tudi vže tukaj veliko terpe, pa ker se ne poboljšajo, se po- gube v večni pekel. Takošni so bili nekedaj Asirci, Egipčani,

Kaljdejci, s katerimi je Bog tepel svoje ljudstvo; tak je bil Antijoh, čiger nečloveške grozovitosti se je Bog poslužil, da je ž njo kratek čas kaznoval judovsko ljudstvo; pa v najgrozovitiših martrah so mu naprej povedali serčni makabejski bratje, strašno in neznosno kazen božjo, ki ga je kmalu potem zadela; taki so bili tudi Goti, Huni, Vandali, Longobardi, ki so po božjem dopuščanju zatirali cerkev, v poznejših stoletjih po prvih kersčanskih preganjanjih; tak je slednjič hudič sam in njegovi angelji, ki bodo verženi, ko bo konec napadanju izvoljencev božjih, v večni ogenj. Popolnoma smešno pa je, kar so se bahali sè svojo čudovito serčnostjo in pomočjo božjo; zakaj razna mesta niso sè silo vzeli, da bi se tako mogla pokazati njih serčnost, temuč njih stranke prijatelji, krivoverci hezi, katerih je bilo povsod vse polno, so jim odpirali vrata ter jih puščali v mesta, večinoma brez vsakega nasprotovanja.

Mejtem ko so neketeri hezi, kaker je bilo povedano, zasmehovali jetnike v njih nesreči, so jih drugi seveda nič boljši, hinavsko prosili, naj ne ravnajo tako sovražno z jetniki, zakaj mogoče je, da postanejo še njih mišljenja in udje njih stranke. Na to so začeli oni zasmehovalci prav sladko govoriti: „O, četo store, potem jih bomo obsuli s častmi. Enega bomo postavili v mestu za pridigarja, od ostalih vsacemu izročili v enem ali drugem mestu ravno to službo, ali jih kako drugače povzdignili v službi in časti“. Na vse to zaničevanje in sramotenje ni odgovoril nobeden vjetih ne ene besedice, temuč molčali so vsi pogledu nedolžnega jagnjeta, ki ni odperlo svojih ust, ko je bilo peljano, da bi bilo darovano na križu. Mej njimi je bila občudovanja vredna družina manjših bratov.

Tesno eden zraven družega so skupaj sedeli in pred njimi je stal v prvi versti njih predstojnik p. Nikolaj, podobno koklji, ki varuje svoja piščeta. On je bil tudi prvi, ki je pričel boj terpljenja. Mej svetimi cerkvenimi rečmi je bila prenesena v grad tudi tablica, katero so dajali navadno poljubljati mej sv. mašo. To je zgrabil neki vojak in ž njo prederzno in hudo vdaril častitljivega patra po obrazu in ustih. To ga pa celo nič ni vznemirilo, jasnega in veselega obraza je ostal in sploh ni kazal, da bi bil kaj potert in klavern pri vsem zaničevanju in žuganju. Enak dušni mir sta kazala tudi frančiškana Viljhad in Nikazij. Pervi, vže siv starček, je bil doma z Danskega, od koder so ga bili pregnali krivoverci in v Belgiji je iskal

pribežališča. Ta dva moža sta sedela cel čas mirna in vesela, kaker bi bila pri veseli pojedini in lepi godbi. Mej tem ko so hezi divje in surovo razgrajali nad jetniki, sta bila ona dva, kaker po navadi vsa vtopljena v molitev in premišljevanje. Tako se je nad njima razodela resničnost besed Salomonovih: „Pravičnega nič ne žali, naj se mu prigodi karkoli si bodi.“ Preg. 12, 21.

Mesečna duhovna samota

ali

pripravlanje na smert.

Mesec februarij.

(Predvečerno premišljevanje glej v 1. zvezku str. 15.)

Dopoldansko premišljevanje.

Ure svoje smerti ne veš.

„Ako ne boš čul, bom prišel k tebi kaker tat
in ne boš vedel, katero uro k tebi pridem.“ Razod. 3, 3.

„Določeno je ljudem enkrat vmreti“ piše sv. apostelj Pavel 1) In „Kaj je v človeškem življenju bolj gotovo kaker smert, in kaj je bolj negotovega kaker je ura smerti?“ vpraša sv. Bernard 2). Vmreti mora tedaj vsak, rad ali ne rad, kedaj bo pa vmerl, katero uro, kateri dan, katero leto se ločil s tega sveta, ne ve; tudi ti ne veš ure, kedaj boš vmerl, zakaj smert ne gleda ne na starost, ne na okoliščine, ne na tvoj dušni stan. Ti ne veš, ako si še mlad, ali boš vmerl star ali mlad; ne veš, kako boš vmerl, po dolgi boleznii ali na enkrat; ne veš ali boš vmerl v milosti božji ali v stanu smertnega greha, in ravno zato premišljuj denes, da ne veš kedaj in kako boš vmerl.

Da bi me smert ne prehitela in ne našla nepripravljenega tudi meni praviš, o moj Zveličar: „Ako ne boš čul, bom prišel k tebi kaker tat in ne boš vedel, katero uro k tebi pridem“ 3); daj mi

1) Hebr 9 27.

2) pri Tom. Hiberniku (Palmeranu) Flores doctorum v. Mors.

3) Razod. 3, 3.

milost, da bom mogel zdaj to dobro preišljevati, potem pa tako živeti, da me smert ne bo našla nepripravljenega. Presveta Devica, moj angelj varih in sveta Margarita Kortonska, patrona srečne smerti v tem mesecu, sprositi mi to milost!

1. Kedaj boš vmerl? Ljudje veliko deržijo mej sabo na starost; naj stariši knez ima prvo mesto mej drugimi knezi, naj stariši korar mej korarji, smert pa tega ne pozna; v družini vzame otroka in pusti starega očeta; mej gospo in deklo, mej gospodarjem in hlapcem, mej kraljem in beračem ne izbira. „Smert se ne vsmili, pravi sv. Bernard, ne pomanjkanja, ne bogastva, ne časti; ne prizanaša ne modrosti, ne vedenju, ne slednjič starosti, samo da čaka stare na pragu, mlade pa skrita.“ Smert enako terka na vrata pri vbogih kaker pri bogatih; včasih pošlje pred sabo bolezen, včasih pa pride sama, ko jo človek najmanj pričakuje, ko je na njo najmanj pripravljen, ko terdno upa, da bo še dolgo živel. Po božji volji se včasih zgodi, da ne vedo ne zdravnik, ne tvoji domači, da je smert prav blizu, in zato tega tudi nihče ne pove bolniku. Koliko jih je bilo že mertvih, ko so mislili drugi, da še živijo, tako se lahko zgodi tudi tebi.

Kedaj bom tedaj vmerl; čez eno, dve, tri ali še več let? Na kaj se morem zanašati, da bom včakal visoko starost? Na leta? niso v moji roki. Na terdno zdravje? Koliko jih je vmerlo, ki so bili bolj zdravi, bolj terdni in mlajši kaker jaz! Ne smem se tedaj zanašati na mlada leta, zdravje in telesne moči, zakaj vsak dan je lahko zadnji in Kristus sam mi to pravi: „Glej, kmalu pridem“ ¹⁾, ne pravi, pozno bom prišel, ampak že grem. „Ako tedaj ne boš čul, bom prišel k tebi kaker tat in ne boš vedel, katero uro k tebi pridem“ ²⁾ Da je že na poti, mi pravi moja bolezen, sivi lasje, slabe oči in ušesa; vsak dan lahko vmerjem, ker pa ne vem tega dne, moram biti vedno pripravljen vmreti.

2. Kedaj boš vmerl, ne veš, pa tudi, kako boš vmerl, ne veš. Veš, ako boš vmerl zdrav, ali po dolgi bolezni? Doma ali na železnici, na popotovanju? „Človek, njega dnevi so kaker trava, kaker cvetlica na polju tako izcvete; ker veter mimo nje potegne in ne obstane.“ ³⁾ Ko greš iz hiše, greš lahko zadnjič; ko se vsedeš k jedi, se lahko zadnjikrat. Neketeri so šli zvečer zdravi spat, in zjutraj so jih našli mertve; druge vbije strela, tretje za-

¹⁾ Razod. 3, 11.

²⁾ Raz d. 3, 3.

³⁾ Psalm. 102, 15. 16.

dene mertvoud; eni se na potu zvernejo in vbijejo, drugi padejo z drevesa ter se smertno poškodujejo; ti so pali v vojski, drugi v pretepanju; ene pobere kaka kužna bolezen, druge navadna.

Kedaj bom vmerl, ne vem; pa tudi kako, kje bom vmerl, ne vem. Lahko, da bom vmerl doma, v postelji, lahko pa tudi na potu. Vmerjem lahko, tudi ko se ničemerno napravljam pred ogle-dalom, ali ko ničemerno napravljen po cesti, po ulici grem. Niso nekateri vmerli celo takrat, ko so delali greh? Se ne more tudi meni zgoditi, da me bo smert pobrala v grešnem dejanju? Bom zato pa venderle še grešil? „To je strašna prederznost, pravi sv. Bernard, samo trenutek živeti v stanu, v katerem ne bi rad vmerl, zakaj ravno tisti trenutek lahko vmerješ. Hočem vmerjeti nepripravljen? Bi rad vmerl v sedanjem stanu svoje duše? Ta in oni je vmerl nenadoma, kaj bi bilo z mano, ako bi tudi jaz?”

3. Vsakega kristijana bi moralo naj bolj skerbeti, ali bo vmerl v stanu milosti božje, ali v smertnem grehu, zakaj kakeršna bo smert, srečna ali nesrečna, taka bo potem tudi večnost; smert pa nobenega ne vpraša, ali zdaj rad vmerje ali ne, je že pripravljen za sodbo ali ne. Zato so trepetali največi svetniki na zemlji, ker, kaker nihče ne ve, tako tudi oni niso vedeli, ali so v milosti božji ali v smertnem grehu. „Človek ne ve, ali je ljubezni ali serda vreden“ ¹⁾. Ako pa nihče ne ve, v kakšnem stanu je zdaj njegova duša, še veliko manj ve, v kakšnem bo na zadnjo uro zakaj v veliki skušnjavi lahko pade tudi zelo pobožen in goreč kristijan. Skušnjav je pa veliko, zakaj „Hudič, vaš zopernik, piše sv. Peter apostelj, hodi kaker erjoveč lev okoli in išče, koga bi požerl.“ ²⁾, posebno pa še ob smertni uri. Gdo te more zagotoviti, da boš vse te skušnjave srečno premagal? Ako si v tretjem redu, nikar ne misli, da ne moreš priti v večno pogubljenje; ker ne veš, kakšna bo s tabo na sodbi, ker ne veš, v kakšnem dušnem stanu boš vmerl.

Lahko trepečem in še bolj kaker svetniki, ker ne vem, ali bom vmerl v grehu, kaker sovražnik božji, ali v milosti, kaker božji prijatelj. Zaverženi angelji so storili greh v nebesih; Adam v raju; kako se moram tedaj bati, da tudi jez, ki sem slabši, ne bom grešil v tretjem redu! Tudi v tretjem redu lahko grešim, lahko v grehu vmerjem in se pogubim; ker sem pa stopil v tre-

¹⁾ Pridigar, 9, 1.

²⁾ 1. Petr. 5, 8.

tji red, da bi se laglje varoval greha in bolj gotovo se zveličal zato sklenem denes varovati se vsakega greha, posebno pa smertnih, ker ne vem ne kededaj, ne kako bom vmerl. Ako bi bil tako nesrečen, da bi z grehom zgubil božjo milost, ne bom odlašal spraviti se z Bogom z dobro spovedjo. O moj Odrešenik, daj mi to milost, da bom mogel zvesto deržati ta sklep do smerti.

Nagle in neprevidene smerti, reši nas, o Gospod!

Popoldansko premišljevanje.

Bolnikov telesni stan na smertni postelji.

„Smertne bolečine so me obdale
stisko in britkost sem našel.“ Ps. 114, 3.

Mogočni kralj Antijoh je imel vse, kar je pozelelo njegovo serce. Ko je pa zbolel, je poklical svoje prijatele in jim je rekel: „Spanje je zbežalo od mojih oči, omagal sem in serce mi je vpadlo od skerbi . . . V koliko stisko sem prišel in v velike valove žalosti, v kateri sem zdaj, jaz, kateri sem bil vesel in ljubljen v svoji mogočnosti.“ (1. Mak. 6, 10. 11). Glej, taka je na smertni postelji, in tudi tebe čaka, ako ne boš naglo vmerl. Ako si bil že kedaj bolan, prevdarjaj zdaj, kaj si takrat terpel, ako pa še nisi bil, živo premišluj, kaj terpi bolnik na smertni postelji, in da mu tega terpljenja ne more polajšati ne njegovo premoženje, ne posvetno veselje; prosi Boga potrebne pomoči, da boš mogel to dobro premišljevati.

1. Bolnik hudo terpi na smertni postelji, glava je vsa v ognju in ne ve, kam bi jo naslonil; gerlo je suho, v želodcu ga žge in žeje si ne more vgasiti; lačen je, pa jed mu ne diši; zdravila so grenka in zoperna; zebe ga, da se ne more vgreiti, ali pa mu je vroče, da je ves potan. Noči so dolge, pa zaspati ne more, po postelji se premetava in z Jobom zdihuje: „Keder grem spat, rečem: Kedaj bom vstal? In ko zopet večera čakam, sem napolnjen z bolečinami do teme“ (Job. 7, 4.) Po noči komaj čaka dne, po dnevi se pa noči boji. Da boš bolj umel, kaj vse terpi bolnik, se spomni, kaj si terpel, ko te je močno zob bolel ali glava, ali želodec; na smertni postelji se pa pridruži še strah pred smertjo, na katero se človek ni pripravljaj, dokler je bil zdrav, in kako se bo pripravil v teh strašnih bolečinah? Ako te malo glava ali

zob boli, že tožiš, da ne moreš moliti. Kako boš pa molil, kako se pripravljaj na dolgo spoved in pokoro delaj, ko bodo prišle zraven boleznih še smertne težave. Ali se boš pripravljaj na smert, v takih bolečinah? Boš imel tistikrat vse pripomočke, ketere imaš zdaj? Največa nespamet je, odlašati naj bolj važno reč na zadnjo četert ure pred smertjo. Koliko si se že pripravil na srečno smert? Koliko pokore si že storil za svoje neštevilne in velike grehe? Boš res čakal na zadnjo uro, dasi ne veš, ali boš takrat pri pameti?

O moj Bog, koliko dni in let sem zapravil v svojem življenju, in dasiravno vem iz lastne skušnje in pri vsakem bolniku vidim, da bolnik težko moli in ostre pokore delati ne more, sem vender odlašal do zdaj pokoro za svoje grehe. „Zdaj, (dokler sem zdrav) je prijeten čas; glejte, piše sv. Pavel Korinčanom, zdaj je dan zveličanja“ (2. Kor. 6, 2.) „Dokler tedaj čas imamo, delajmo dobro“ opominja Galačane (Gal. 6, 10). S temi besedami nagovarja sveti apostelj Pavel tudi mene; ali ga ne bom poslušal? Bom po tem premišljevanju zopet odlašal pokoro do prihodnje duhovne samote? Oh ne, precej denes bom storil to . . . (imenuj) in potem bom vsak dan kaj opravil za pokoro (skleni, kaj misliš storiti). O moj Bog, poterdi ta moj sklep.

2. „Nič ni zdravega na mojem mesu . . . v bog sem in ves potert,“ (ps. 37, 3. 7) tako zdihuje bolnik na smertni postelji in kjer se ga dotakneš, ga zaboli. V teh strašnih bolečinah ne misli več, kako lepo se je nosil, kako je plesal, igral, na veselice in pojedine hodil. Z njegovega čela teče po licu merzel pot. Glej, tako je konec skerbi za posvetno premoženje. Dokler je bil zdrav, se je smejal, šalil, norčeval, zdaj pa zdihuje in težko stoče. Telo, katero je prej lepotičil z obleko in drugimi rečmi, in mu dajal vse, kar je pozelelo, to telo je vedno bolj gerdo in ostudno, ni za družega kaker za grob. Kaj pomaga bolniku nekedanja njegova lepota, veselje, ki ga je nekedaj vžival, kaj mu pomaga obilo premoženje? Naj večji vbožec, ki je zdrav, ne menja ž njim. Tako se godi na smertni postelji bolniku, ki je živel nečimerno, mehkužno, v grehlih, za ta svet, ki je pa večkrat rekel, da se bo poboljšal pred smertjo. Tako terpljenje na smertni postelji čaka sicer pravične in hudobne ali hudobnim, je začetek večnega terpljenja v peklu. Zato naj te opominja in sè svetim strahom napolnjuje, da ne boš samo telesu stregel in za posvetne stvari skerbil, ketere ti v bolezni ne morejo pomagati, ker hitro minejo, vest pa nemirno

pustijo. „Svoje dni v dobrem preživijo, in v hipu gredo v grob“ pravi Job (21, 13).

Zdaj veš, moja duša, kaj terpi bolnik na smertni postelji, in kaj mu pomaga takrat vse njegovo bogastvo in vživanje tega sveta. Vsemu temu sem se že odpovedal, ko sem stopil v tretji red, ki mi prepoveduje mojemu stanu neprimerno obleko, lišpanje, plese, nespodobne igre, pojedine, nezmernost v jedi in pijači, nesramno govorjenje in nespodobne šale. Ni mi žal, da sem stopil v tretji red in se odpovedal tem rečem; stokrat se ti zahvalim, o moj ljubi Jezus, za to veliko milost. Kar sem ti obljubil, ko sem napravil sveto obljubo, bom zvesto deržal celo svoje življenje do smerti; odpusti mi mojo nemarnost, in podpiraj me o moj Bog, kaker si me že do zdaj, ko si mi dal čas in priložnost pre-mišljevati bolnikove telesne bolečine na smertni postelji in da so posvetne reči minljive in ničemerne. Oh, ne pripusti, da bi imel v svojem sercu še kako reč, ki bi me pekla na smertni postelji, in da bi odlašal poboljšanje do zadnje ure, ko me bodo obdale smertne bolečine in bom našel stisko in britkost (Ps. 114, 3).

Blaženi Janez z Aljvernije, tovariš svetega Frančiška iz njegovega I. reda.

Stariši naši prijatelji so vže brali nekoliko čertic iz življenja zveličanega Janeza z Aljvernije v „Povestih in življenja svetega Frančiška in njegovih svetih tovarišev (v I. letniku „Cvetju“ 11. in 12. zvezek) in v „Premišljevanji o prečastitljivih ranah svetega Frančiška“ (v II. letniku zv. 10.).

Tu podajamo njegovo življenje nekoliko obširniše in sicer v dveh majhnih delih. V I. tako, kaker sta ga popisala s predgovorom vred v latinskem jeziku dva njegovih verstnikov in prijatelov, ki sta mu bila tudi spovednika.*) V II. delu se bo dodalo pa še nekaj drugih čertic, posnetih iz drugih bukev in spisov.

Sprejmite blagovoljno tudi ta sporočila o življenji ljubljenca božjega iz reda svetega očaka Frančiška in berite in preišlujete

*) Dodali smo samo opazke pod čerto.

jih tako, da vam bodo v dušni prid. Opazujte v njih zlasti dve reči; prvič, kolika je moč milosti božje, ki more grešnega človeka, če tudi je nagnjen na slabo, vzdigniti iz prahu in pripeljati do najvišje stopinje svetosti in popolnosti; drugič, kako je zveličani Janez delal z milostjo božjo in dosegal svoj cilj, ali po katerih potih je hodil, da bi varno in gotovo prišel do svojega namena. Mi se sicer ne bomo povzdignili tako visoko kakor on, pa to se tudi ne tirja od nas, ker zamaknjenja, prikazni, in drugi taki nenavadni darovi nikaker niso potrebni k svetosti. Ali njegove čednosti posnemati nam je pa pri vsem tem mogoče. Vsakedo, naj si že živi mej svetom ali v kakem redu, vsaki je poklican, da z molitvijo, zatajevanjem in ljubeznijo doseže svoj večni cilj. In ravno te čednosti so se prav posebno svetile v življenji našega blaženika. Zato so mu pa tudi precej po njegovi sveti smerti in nadalje vse do današnjih dni, dasi bolj po tihem, vender nepretergoma skazovali češčenje, katero so naposled sveti oče Leon XIII. spoznali za opravičeno in je poterdili. Dne 24. junija 1880. so namreč tega služabnika božjega razglasili za blaženega. Spomin njegovega godu se obhaja 9. avgusta.

Vse bodi na čast trojedinemu Bogu, ki „izvoli, kar je slabo, da bi osramotil, kar je mogočnega“, Njemu, od keterega prihaja sleherni dober dar; bodi tudi v počeščenje služabnika božjega, blaženega Janeza, in dragim bravcem v poduk in spodbudo!

* * *

Predgovor pisavca

življenja blaženega Janeza z Aljvernije iz reda Manjših bratov.

Na tistem svetem kraji, ki se mu pravi gora Aljvernija¹⁾, kjer je sveti Frančišek, začetnik in vodnik reda „Manjših bratov“²⁾ v serafinskem zamaknjenji povzdignjen prejel od Kristusa

¹⁾ „Aljvernija“ pomeni po naše „Zimska gora“. Pravi se ji tudi „Roparjeva gora“, ker je tam stanoval od svetega Frančiška spreobrnjen ropar Lup (Volk). Tamkaj je sveti Frančišek postavil majhino cerkvico sê samostančkom; tam mu je tudi Bog razodel, da bo njegov red obstal do konca sveta. „Z Aljvernije“ se zato imenuje blaženi Janez, ker je tu največ časa preživel kot redovnik in tudi vmeri. — Več o tej gori najdeš v „Cvetji“ I. letnik, zvezek 6.; II. 1. in 2. zv.; posebno pa v III. letniku. Ljubezen Leona XIII. do te goro: V. 2.

²⁾ Tako je sv. Frančišek sam imenoval svoj red.

na čuden način znamenja našega odrešenja na svojem telesu, svete rane, tu je stanoval dolgo časa častitljiv mož, z imenom Janez, rojen⁴⁾ v Fermu, mestecu Ankonske pokrajine (marke). Kako je moralo biti življenje tega moža Bogu dopadljivo, razvidimo jasno :

1. iz njegove ljubezni do najvišjega vboštva, ki ga je povzdigoval in ljubil nad vse zemeljske stvari in imel tako rekoč za evangelijski biser ;

2. iz njegove ostre in terde pokore, s katero si je prizadeval krotiti meso, tako da je milost božja zavolj te spokorne ostrosti tako zaderževala netilo poželjivosti v njem, da se je zdelo, kaker da še njenega začetka ne čuti več ;

3. iz njegove goreče ljubezni, ki ga je tako prevzela in ogrela, da je obhodil mesta in terge iz tega namena, da bi delil tolažbo svetnim in redovnim ljudem. Dasi je bil poprej neuk in preprost mož, mu je vendar ta njegova ljubezen zaslužila pri Bogu milost, da mu je bilo sveto pismo tako jasno in razumljivo, da so se mu čudili kardinali, veljavni, učeni viši duhovni, učeni ki svetega bogoslovja, vpričo katerih je mnogokrati govoril o svetem pismu in jim pojasnil dvojbe iz bogoslovne vednosti. Preprostemu ljudstvu pa je oznanjeval besedo božjo skoro da vsaki dan štiridesetdanskega posta in ga vabil in priganjal k pokori sè svojimi tečnimi in ginljivimi govori ;

4. iz priserčnega globokega premišljevanja o dragem Bogu, ki ga je tako prešinilo in navdušilo, ker se je ne samo, kar smo videli sè svojimi očmi, k Bogu povzdignil in zameknil, temuč so se mu tudi prikazali Kristus, presveta Devica in sveti angeli ;

5. iz njegovega slavnega konca, ker se je tako čudežno ločil od tega sveta, da za terdno verjamemo, da je prišel precej v rajsko veselje, kaker je bilo to po njegovi smerti razodeto v prikazni nekemu njegovemu redovnemu bratu in prijatelju, ki je spisal ta sporočila.

Vsa dela in opravila tega moža mi niso znana ; to malo pa, kar pripovedujem, sem zvedel ali iz njegovih lastnih ust — pa sem se moral zelo prizadevati, da mi je zaupal to skrivnost in še to le na pošteno besedo, da bom o tem molčal, dokler bo

⁴⁾ Leta 1259. O njegovih stariših ne vemo nič gotovega. Smemo pa verjeti, da so dolžnosti do otrok vestno spolnjevali, ker se izredili takega sinu. Kedo je kriv, če manjka dobrih otrok, poštenih kristijanov, ako ne stariši?

živ — ali pa sem slišal od popolnoma zanesljivih oseb, pa tudi sam opazoval sè svojimi lastnimi očmi. Vsi pa, ki so se ž njim bolj zaupljivo pečali in v službi božji ž njim občevali, naj to, kar sporočam, popravijo, in še drugo dodajo, kaker se jim zdi bolje in primerno.

Pervi del.

Pervo poglavje.

O njegovi mladosti.

Ko je bil ta zelo svet mož še deček kakih sedem let, pride nekega dne z drugimi otroci v cerkev k nauku. Tu pogleda po naključji Jezusov križ. Začne ga prav pazljivo ogledovati. Dasi je bil še deček nežne starosti, se ga vender loti tako sočutje, vsmiljenje in pobožnost, da se ni mogel zderžati solz. Kederkoli se spomni podobe križanega, se mu vdero po lici obilne solze, tako, da so ga že njegova mati in druge sorodne in znane žene imele popolnoma neumnega in terčenega. Ker je bila ta stvar nova in nenavadna, niso mogle niti misliti ne in tudi ne slutiti, da so to solze pobožnosti; menile so, da to prihaja od bolehnosti v njegovih možganih. Še celo takrat, ko je ponoči spal, mu je stala v duhu podoba križanega pred očmi, in videli so ga, da joka v spanji in v sanjah. Če se je pa hitro zbudil in se spomnil križa Gospodovega, so ga polile tako obile solze, da so vsi mislili, da tla niso mokra od solz, temuč z vodo poškropljena.

Od tega časa se je ogibal drugih dečkov, merzela se mu je vsaka igra, vedno se je pokoril in molil. Ker mu pa takih vaj v domači hiši niso dopuščali, se je jel ljudem vmikati in iskati samotnih krajev, da bi se tu pogovarjal z Bogom. Njegov oče je imel zunaj mesta vinograd. Tjakaj se je odtegnil, tam prav goreče molil in mertvil svoje nežno in slabo meso na čuden in z ozirom na njegovo nežno starost občudovanja vreden način. Ni mu bila še znana duhovna, notranja molitev, premišljevanje: zato se je toljkanj bolj uril v ustni. Tolikokrat je namreč zmolil očenaš in češčenamarijo, in toliko krat pokleknil na dan, da je mati videla večkrat kolena njegova vsa kervava. Ni imel navade poklekovati na rušine ali trate in na zelenje; to se mu je zdelo vse premehkužno. Klopčica mu je bila na debelo prekopana zemlja, terde kepe, kaker so po prekopanih vinogradih. Da

bi strahoval svoje meso, si je nabral kopriv in ternja, jih postal po tleh, gol se na to vlegel in se pokrilo z odejo, spleteno s kopriv in ternja. Še več! Prešinjen od želje, trapiti svoje meso, da kesneje meso ne bi trapilo njega, naveže v svoji otročji in sveti gorečnosti na vervco kopriv po versti, s tim si prepasa golo telo in na to še le obleče platneno srajco in drugo obleko. Le-te krotitve, v katerih se je uril kaka tri leta, so bile znamenje njegove prihodnje popolnosti in deviške čistosti.

Drugo poglavje.

Kako je postal Janez redovnik avguštinec.

Stariši Janezovi so dobili slednjič o notranjosti Janezovi druge misli. Opazili so namreč, kako se je njegova duša popolnoma odtegnila ničemernosti sveta in ko ob enem sprevidijo, da je ni na svetu stvari, ki bi imela za njega še kako vrednost, in da tudi on noče na svetu nič veljati, mu privolijo, da sme v kakem redu edino le Bogu služiti. Toda v katerem redu? Tudi o tem so se posvetovali in želeli, naj bi vstopil v tak red, kjer bi se spolnila njegova želja, in bi mu ob enem ne bilo treba preostro živeti ter bi mogel biti tudi s časnimi stvarmi bolje preskerbljen. Zbero si red redovnih kanonikov ali avguštincev. Ko je mej tem nastopil deseto leto, ga res sprejmo za redovnega kanonika v nekem avguštinskem samostanu. Ko dobi redovno obleko, napreduje od kreposti do kreposti. Molitev in pokorjenje mesa je njegovo vedno opravilo. S tem se tako prikupi vsem redovnikom, da ga je priyor (predstojnik) raje imel in bolj častil, kot vse druge samostanske mladeniče, ter mu je odkazal bolj posteljo, ki je stala v izbi, ločeni od skupne spalnice, in ki se je lahko tudi zaperla. To je bilo Janezu zato pray všeč, ker je mislil, da bo tako dobil lahko priložnost, vaditi se v samotnem življenji, kaker tudi v kreposti. Tako je tudi bilo.

Dasi je bil že prej pri redovnih in drugih skupnih molitvah tako marljiv in natančen, da je vse prekosil, odkar je bil sam v izbici, je še posebno pogostoma po noči prav dolgo molil. O koliko krat je prebdel cele noči, ker ni maral za mehkužno posteljo in je raje mertvil in pokoril svoje meso, kaker mu je velevala ljubezen. Vender se je hotel vaditi pri svojem zatajevanji le v taki zderžljivosti, ki bi ga storila Bogu ljubega in prijetnega, vsem enacega in nikomer ne čudnega in sitnega.

Zato je mej tjednom to jedel in pil, kar drugi bratje. Jedel je meso, pil je vino ter si je pritergal samo v meri, tako namreč, da si je jedi počasi razrezal in počasi jih vžival, iz kupice pa pijačo samo po malem pokušal. Vse to je opravljal tako zmerno, da je vsaki pot lačen in žejen vstal od mize. O petkih pa si je pritergal v versti ali izbiri jedi s tim, da je vžival samo kruh in vodo, v zmernosti pa si je ta dan olajšal ostrost, ker je svojemu telesu dal toliko kruha in vode, koliker jih je hotelo sprejeti. Odtod je prihajalo, kaker je imel sam navado reči, da mu je telo, katero je mej tjednom pri boljih jedeh pokoril in berzdal, pričakovalo petek kot dan veselja in počitka, ker mu je bilo takrat dopuščeno, da si vzeme kruha in vode, koliker potrebuje.

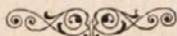
Kaj naj rečem na dalje o njegovi obleki? Čeravno je zunanaj, kaker drugi redovni kanoniki, nosil dostojno in tako rekoč lepo obleko, je bila vendar njegova serčna in najljubša želja, da bi nosil, če bi bilo mogoče, mesto platnene srajce, železno spokorno obleko na golem telesu.¹⁾ Toda kot 11letni deček ni vedel, kako bi jo dobil. Ko mu vedno in v eno mer te misli po glavi rojijo, najde po naključji nekega dne pod neko posteljo star jeklen oklep.²⁾ Izleče ga ven in odnese v svojo izbo in tu si ga pomeri. Na svojo žalost pa sprevidi, da je vse preobilen za njegov život. Ni mu ga mogoče skriti pod navadno obleko, ker je predolg. Popolnoma pustiti ga pa tudi ni hotel. Premišljeval je, kako bi se dal okrajšati in skerčiti ter tako vrvnati za njegovo telo. Ali kako bi se dalo to napraviti? V njegovi izbi se ne more zgoditi; to bi bil prevelik ropot. Ker ne vidi druge poti, vzeme oklep in sekiro, se splazi v zvonik in tukaj okrajša oklep s pomočjo božjo za toliko, da mu je bil prav. Cele dve leti je nosil to jekleno spokorno srajco skoraj vedno na golem telesu. In tako zelo mu je stiskala nežno mlado

¹⁾ Gotovo so mu hodili na misel svetniki, ki so hodili po poti zatajevanja in telesnega križanja v spokornih oblačilih po besedah svetega apostelja Petra (1. Petr. 4. 1—2), ki pravi: „ker je tedaj Kristus terpel v mesu, bodi ravno ta misel vaše orožje; zakaj kedor terpi v mesu, neha grešiti, da on, kar ima še dalje časa v mesu, ne živi po poželjenji ljudi, ampak po volji božji“ in po besedah svetega Pavla (II. Kor. 4. 10): „Mertvenje Jezusovo vedno na svojem telesu okrog nosimo, da se tudi življenje Jezusovo očitno pokaže na naših telesih.“

²⁾ V takih oklepih so hodili v starih časih vitezi in njih vojaki v vojsko.

telo, da se mu je vtisek včasih, po njegovih lastnih besedah, tako poznal v mesu, kakor pečat v vosku. In nosil bi je bil vedno, ali nekega dne opazijo to trapilo drugi kanoniki in na to ga prijor (predstojnik) prisili, da se mora odpovedati taki ostrosti, in tako živeti, kakor žive drugi.

(Dalje).

Sv. Alfonz tolaži dušo v britkosti.

(Dalje).

S v. A l j f o n z: Zakaj se pa bojiš, da ti Bog ni odpustil tvojih grehov? Sv. očetje pravijo, da gdor sovraži storjene grehe, je gotov, da mu jih Bog odpusti. Gdor je pa pripravljen prej vmreti kakor smertno grešiti, ta ima gotovo pravo kesanje čez svoje grehe, kakor pravi sv. Terezija. Povej mi, si li pripravljena terpeti prej vse, kakor izgubiti milost božjo?

D u š a: Sem, po milosti božji sem pripravljena celo raji se dati razsekati na kosce, kakor storiti smertni, ali tudi odpustljiv greh.

S v. A l j f o n z: No, zakaj naj te pa Bog sovraži? Ti se bojiš, da te Bog sovraži! Oh, ke bi vedela kako te oa zdaj ljubi. ti bi od veselja precej tukaj vmerla! Kaj ne veš, da je Kristus tisti dobri pastir, kateri je prišel na zemljo, da daruje svoje življenje in reši vsako svojo ovčico, akoravno svojevoljno zgubljeno? Kako bo pa zapustil ovčico, ketera je pripravljena prej vmreti kakor njega s kakim prostovoljnim grehom razaliti?

D u š a: Ali, gdo ve, sem li privolila ali ne v kak smertni greh in me je zato Bog zapustil?

S v. A l j f o n z: Ne, to ni res; smertni greh je taka grozna pošast, da ne more biti v duši, da ta ne bi vedela. Oben grešnik ne sumi, da je zgubil milost božjo, temuč je gotov, da je v sovraštvu božjem; zato je tudi gotovo načelo vsih duhovnih učiteljev, da, keder b o g a b o j e č a d u š a le sumi, da je zgubila milost božjo, je gotovo ni zgubila, in to ravno vsled tega, ker ni mogoče zgubiti Boga, da bi se to za terdno ne poznalo. Toraj keder sumiš, da si zgubila Boga, bodi zmirom gotova, da ga nisi zgubila.

D u š a: Zakaj pa ne čutim zaupanja v Boga!

S v. A l j f o n z : Vedi, da pravo zaupanje obstoji ne v č u t u, temuč v v o l j i. Želiš li zaupati v Boga? Ako imaš to željo, imaš tudi zaupanje.

D u š a : Kje je pa v meni ljubezen do Boga?

S v. A l j f o n z : Z ljubeznijo do Boga je ravno kaker se zaupanjem. Tudi ljubezen stoji v v o l j i. Hočeš li ljubiti Boga? Ako imaš to voljo, ga vže ljubiš. Ti bi hotela čutiti sladkosti zaupanja in ljubezni, ali Bog noče, da čutiš to sladkost, in sicer k tvoji veliki koristi; bodi toraj zadovoljna, da imaš zaupanje in ljubezen, ako ravno ne čutiš tolažbe. Ravno tako je o veri; zadosti, da hočeš verovati, kar te sv. Cerkev uči, če tudi ne čutiš, da veruješ. Prišel bo čas, ko se bodo razpodili oblaki in prikazala svetloba, ketera te bo tolikanj bolj razveselila. Mej tem bodi zadovoljna, da živiš v temi in zapuščena v rokah v o l j e božje.

Sicer pa se pokrepčajmo sē sv. pismom. Bog pravi v Zahariju 1, 3: „Obernite se k meni, pravi Gospod vojnih čet in obernil se bom k vam.“ Ako hočemo toraj Boga, pustimo stvari; obernimo se z ljubeznijo k njemu, in precej se bo tudi on ljubeznjivo k nam obernil. On pravi vsem: „Pridite k meni vsi, kateri ste trudni in obteženi in jaz vas bom pokrepčal.“ Mat. 11, 28. „Pridite in očitajte mi, pravi Gospod, ako so vaši grehi kaker škerlat, bodo beli ko sneg. Iz. 1, 18. Bog se bliža grešnikom kaker jckaje čez njih zgubljenje: „In zakaj vmirate, hiša Izraeljska?“ Eze. 18, 31. Kaker da bi rekel: Zakaj se hočete pogubiti, otroci moji; saj sem jaz tukaj, pripravljen vas rešiti, ako k meni pribežite? No, ako Bog tako govori terdovratnim grešnikom, bo li on podil od sebe dušo, ketera ga želi ljubiti?

Povej mi odkritoserčno, si li navezana na kako posvetno stvar, na kako osebo, na kako reč, se želiš li skazati pred ljudmi, ali biti čislana pred družimi? Pazi, ker sv. Janez od Križa pravi, da vsako najmanje navezanje na zemljo, vsaka nit te lahko ovira v letenju k Bogu in v želji, da bi bila vsa božja.

D u š a : Ne, hvala Bogu; zdi se mi da nisem na nobeno stvar tako navezana, da bi zavolje nje storila kak prostovoljen pogrešek; ali pri vsem tem sem polna pogreškov: ako me gdo zaničuje, mi to nikaker ne dopade, da celo hudovoljna sem zaradi tega večkrat.

S v. A l j f o n z: In po tej zlevolji kaj storiš?

D u š a: Ponižam se, prosim Boga odpuščenja ter se sklenem poboljšati, se ve da zaupajoč v Jezusa Kristusa, da mi da svojo božjo pomoč. Ali pri vsem tem sem vsa prestrašena in nemirna, zato se mi zdi nemogoče moje posvečevanje; meni se zdi vže sama misel na kaj tacega goli napuh.

S v. A l j f o n z: Vse je dobro, le naprej tako, samo ne se znemiriti po pogrešku; ako tudi stokrat na dan padeš, kesaj se in skleni z božjo pomočjo ne več pasti, zaupaj v Kristusa in pomiri se. Vedi pa, da ni prevzetnost po pogrešku upati da boš pobožna; prevzetnost bi bila celo po pogrešku zgubiti serce in znemiriti se, kaker da bi nas bili zagotovili naši sklepi, da ne bomo več pali. Ponižaj se toraj in zaupaj v Boga.

D u š a: Ker ste tako dobri, prosim, da bi me podučili, kako naj se ravnam v britkostih, keder ne bom imela sreče, da bi se z vami pogovarjala.

S v. A l j f o n z: Pray, jaz ti bom na kratko in priprosto napisal neka vodila, ketera ti bodo polajšala dušne britkosti, ter ti tako pomagala pogumno vojskovati se v tej solzni dolini.

Najprej ti priporočam natančno pokorščino do spovednika; slušaj ga v vsem, se ve da, v vsem, kar očitno ni grešno. Spomni se na besede sv. Terezije, ketera pravi, da ako s težavo ali brez težave slušamo spovednika, smo gotovi, da veršimo voljo božjo.

Sv. Bernard pravi, da je naj bolj koristno zdravilo proti dušni boječnosti podverženje svoje volje pod voljo dušnega voditelja, ker je Bog sam postavil to zdravilo, zato da se tisti, kateri sam ne more pomiriti svoje duše, pomiri po volji dušnega vodnika; poslušajoč njega poslušajo Boga.

Sprejmi vse zopernosti iz rok božjih. Posebno v bolezni slušaj natančno zdravnika, povej mu vse, na to pa bodi mirna. Ne berači pomilovanja od tistih, ki te pridejo obiskat. Keder te pa gdo čez mero pomiluje, odgovori, kaker je rekel Kristus: „Kaj naj toraj ne pijem keliha, keterega mi je dal Oče? Jan. 18, 11. Reci: to nadlogo mi pošilja Bog, ne zato, ker mi želi slabo, temuč ker me ljubi; in jaz jo ne bom prejela v miru iz njegovih rok? V bolezni se pozna oseba, kakega duha da je. Nekatere pobožne osebe so sama sladkost, sama ponižnost, dokler so zdrave; ali ako jih Bog obišče s kakó nadlogo, postanejo precej togotljive in prevzetne, ter se tožijo čez vse, posebno ako

jim manjka zdravila ali postrežbe. Toraj v bolezni poterpi vse radovoljno. Sploh v vsaki nadlogi reci z Jobom: „Kaker je Bogu dopadlo, tako se je zgodilo: naj bo blagoslovljeno ime Gospodovo.“ Prenašaj tudi radovoljno zaničevanje: gdor poterpežljivo prenaša zaničevanje, ta je vresnici ponižen.

(Dalje prih.)

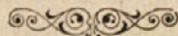
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: rajni čast. p. Z i g f r i d R e m i č, mašnik 1. reda sv. Frančiška, župni administrator v Gradcu; rajna brata B l a ž L a m p i č in F i d e l i j Z u p a n e c, lajika 1. reda sv. Frančiška; rajni udje 3. reda skupščine g o r i š k e: č. gosp. Janez (Frančišek) Primožič (goreč in nevtrudljiv dušni pastir v bolnišnici vsmiljenih sester v Gorici, † 31. grudna 1894 ko lep zgled pobožnosti in poterpežljivosti v dolgem bolehanju), s. Antonija (Magdalena) Podgornik (ki je 1. prosinca t. l. v Lokovcu zmerznila), s. Terezija (Klara) Pavlin, († mesca grudna v Ravnici); g o r j a n s k e: Mina (Ana) Pretnar, Helena (Barba) Zima, Jera (Marija) Svetina in Mina (Uršula) Olip (ki ste obe vmerli nagle smerti), Janez (Frančišek) Piber (Tavčarjev, ki je zjutraj 4. svečana 1894 v cerkvi prejel sv. obhajilo, potem pa domov grede na ledu padel, bil doma previden še tisti dan in je v 48 urah mirno v Gospodu zaspal); l j u b l j a n s k e skupščine: Marijana (Jera) Osel, † 19. pros. 1894 v Vogljah; b r e ž i š k e: Ana Vogrincec, Marija Urek, Urša Ogrinec, Barbara Molan, Marija Prah, Marija Ljubi, Ana Radanovič, Neža Vaščar, Katarina Gramec, Janez Kaplan; n a z a r e š k e: Elizabeta (Ivana) Rutnik, Frančišek (Anton) Alt, Marija (Hijacinta) Kralj, Marija (Elizabeta) Strajher, Helena (Katarina) Stojec, Uršula (Frančiška) Zapovšek, Apolonija (Ana) Bušnik, Elizabeta (Marija) Orešnik, Terezija (Jeronima) Pirnat, Ana (Elizabeta) Strajher, Ana (Uršula) Lomšak, Jurij (Frančišek) Gregelj, Ana (Marija) Kač, Marija (Klara) Lever, Helena (Marija) Mežar, Terezija (Elizabeta) Rojšek, Marija (Frančiška) Jerič, Helena (Frančiška) Zalecel; k l a n j š k e: Klara (Marija) Gorup, Katarina (Marija) Pogačič, Frančiška (Stanislava) Poslek, Alojzija (Elizabeta) Avgustinčič (vse štiri Hervatice); s v e t o t r o j i š k e: Genovefa Zavernik († v Mariboru 15. jan. 1895),

Jozefa Kozar, Ana Hajduk, Helena Ribar, Marija Kovačec, Marija Čerič, Ana Terstenjak od Sv. Antona, Marija Markež od Sv. Urbaņa, Marija Čeh (je rada veliko govorila, pa se ni nikomur zamerila), Henrik Sarnitz (meščan od Sv. Lenarta), Marija Mir od Male Nedelje, Julijana Kukovec od Sv. Antona, Filumena Kežman od Sv. Petra pri Radgoni, vč. g. Janez Gross, kaplan v Apačah, Jožef Kocbek od Sv. Ruperta; Marija Kelnarič iz Bartolovca pri Varaždinu, Marija Čeh od Sv. Antona, Marija Lorenčič (nekedaj več let mestna kuharica, 37 let vredna hči sv. Frančiška, ki je v najhujših dolgotrajnih bolečinah z nedolžno šaljivostjo znala sebe tolažiti in druge razvedriti); m a r i b o r s k e: Katarina Pachner, Jožef Lorbek in Terezija Herič iz Maribora, Marjeta Adam iz Kaple, Terezija Skerget iz Kamce, Blaž Ivič iz Laporja, Tomaž in Terezija Ponderk od Sv. Marjete niže Ptuja, Elizabeta Brunčko iz Puščave; k e r š k e okolice: Neža (Klara) Petrič iz leskovške fare, Ana Levičar iz Rajhenburga, Neža Drobne iz šentlenarske fare, Marija Drobnič iz kostanjevske fare, Neža Gabrič in Marija Pirker iz Leskovske fare, Marija Stopar in Jurij Suhodolčan iz šentlenarske fare, Marija Globočnik iz Leskovca, Katarina Kozolč iz Rajhenburga, Helena Šoba iz videmske fare, č. g. Janez (br. Frančišek) Novak videmski župnik, Martin (Franč.) Rabzel iz Škocijana, Uršula Levičar iz kerške fare, Neža (Eliz.) Rebezu iz Škocijana, Ana Vene od Sv. Križa, Ana Urbanič, Katarina Šintič, Gašpar Simonišek, Marija Neža Košir in Ana Arh vsi iz Leskovca; Ana Matekovič, tretjerednica z Radovice, † 20. grudnia.

Na dalje se priporočajo v pobožno molitev: neka mati, sin in brat za resnično spreobrnjenje; udje 3. reda; voditelj skupščine; mir v družini; spreobrnjenje grešnikov; dvojna važna stvar; H. R. v Boštanju za ozdravljenje; A. H. priporoča sebe, sestro in stariše za kerščansko ljubezen; neki duhovnik za prestavo, ako je volja božja; neka tretjerednica sebe in sestro za večo pobožnost in dva zakonska, da bi pristopila, 3. redu; A. J. sebe in sorodnike; več udov nazareške skupščine v raznih zadevah; duhovnik-frančiškan bolne stariše; M. J. F. rajne stariše in brata za stanovitnost v dobrem; neka oseba za mir in ljubezen v neki družini, neka tretjerednica iz Podsabatina svojega očeta in sebe za zdravje; A. J. tretjerednica svojo rajno mater; neka gospa, ki že 16 let ni bila pri spovedi, da bi ji dal Bog pravo spoznanje; neka sestra, da bi zapustila grešno

pot, druga za duha zbrane molitve in odpuščanje grehov; J. L. v Braslovčah svojo bolno mater; A. P. v K. svojega sina, da bi se lažje in pridniše učil; neki mož (— x — k), ki že več let ni bil pri spovedi in je že dolgo bolan, pa se noče spovedati; Novelina za ljubo zdravje; V. R. tretjerednica iz Vipave, za zdravje; neka oseba, ki že več let razuzdano živi; neka družina za ohranjenje dobrega imena; neka družina po namenu, neki mož ravno tako; neka oseba, da bi lepše Bogu služila; neki dušni pastir za zdravje; dva zakonska za mir in edinost; A. S. v dober namen; F. S. za ozdravljenje bolnih nog; J. S., da bi se neka zelo važna kupčijska zadeva srečno končala; nekedo priporoča svojo soprogo, da bi se poboljšala; neka gospa, ki je v velikih dušnih težavah; J. K. sebe, svojega soproga in otročice za milost poterpljenja itd.; A. J. v K. v dober namen; I. B. v St. sebe, sestro in brate za milost srečne smerti, neka oseba sebe, svoje stariše in več oseb za sprebernenje; neka oseba, da bi prav spoznala svoj dušni stan in v vseh rečeh spolnila voljo božjo; neki tretjerednik z Ogerskega svojega prijatelja, ki si je nego zlomil; neki tretjerednik svojega 14letnega sinu za povernjenje prave pameti; M. P. tretjerednica; dve osebi za dušni in telesni mir; dve družini za mir in edinost mej seboj; neka oseba moža in otroke za božji blagoslov pri hiši; neka oseba moža in otroka; neka oseba, da bi jo Bog obvaroval hudih skušnjav; neka žena za srečen porod; neka oseba za spoznanje svojega poklica; neka sestra rožnovenske bratovščine za polajšanje bolezni svojih starišev, pa za povernjenje prave pameti; I. N. župnik v D. se priporočajo ko tretjerednik v pobožno molitev v svoji večletni hudi bolezni *).

Zahvala za vslišano molitev.

V poslednjem času smo prejeli tako mnoge priporočbe in zahvale, da jih moramo le na kratko omeniti. Pred Bogom bo to veljalo; pred ljudmi je pa že množina sama lep dokaz vedno ži-

*) Bog poverni dar, katerega odpošljemo berž ko mogoče, kamer je namenjen. Tako smo večnoma vže storili sè vsemi drugimi darovi, ki so jih poslali naši naročniki v razne namene. Bog poverni!

vejšega in splošnišega zaupanja v neskončno dobroto in ljubezen našega Boga in v mogočno priprošnjo njegovih izvoljenih svetnikov, pred vsemi njegove presvete matere Marije in mej drugimi zlasti našega ljubega sv. Antona Padovanskega in svetega očeta Frančiška. Naznanjajo torej svojo zahvalo: M. L. iz Č. za ozdravljenje; I. K. osmošolec, za pomoč v šolskih zadevah; G. T. v Sl. za najdenje zgubljene svetinje (relikvij); J. D. na D. za ozdravljenje bratovo; Fr. Kr. v P. za pomoč v časni potrebi in neko milost v dušnem oziru; F. V. pri Sv. B. za pomoč v telesni in dušni zadregi; J. V. nadžupnik, za odvernjenje preteče izgube pri gospodarstvu; S. T. za ozdravljenje; V. R. tretjerednica v V. za vse prejete dobrote na duši in telesu; O. V. učiteljica, za ponehanje hudega zobobola; K. B. v V. za ozdravljenje; neka tretjerednica v Št. Martinu pri Kranju za ozdravljenje oči; neka mati iz Št. Jerneja za ozdravljenje 6 letnega sinka; T. B. za pomoč v dolgem dušnem nemiru; F. V. iz Savinske doline za srečen porod; neka deklica iz Braslovč za ozdravljenje hudih bolečin v glavi in zobeh; J. K. z N. za rešenje iz velike telesne nevarnosti in srečno smert svoje dolgo bolne hčerke; A. S. iz G. za ljubo zdravje po večletni bolezni; M. V. v Ž. na večkratno vslišanje in pomoč v raznih potrebah; H. M. za mnoge izkazane dobrote, zlasti za ozdravljenje hude bolezni v nogah; M. P. tretjerednica v Šmartinu pri Litiji za dušno in telesno pomoč; A. F., vsmiljenka, za odvernjenje nesreče pri nevarni operaciji svoje prijateljice; I. Br. v St. za neko veliko milost; P. G. na Ogerskem za ozdravljenje svoje matere in tudi nekega živinčeta; O. J. za ozdravljenje živine; M. B. iz Velenja za ljubo zdravje; iz Braslovč za večkrat vslišano prošnjo; A. J. tretjerednica iz Škal za lepo in srečno smert svoje matere, katero priporoča v molitev; A. Fr. tretjerednica tudi od tam za ozdravljenje; T. A. iz cirčniške fare, za ozdravljenje hude bolezni po priporočanju Materi Božji in sv. Paškalku Bajlonu; Fr. Kolar, tretjerednik iz fare Planine pri Rakeku, za ozdravljenje dveh otročičev in tudi v imenu svoje matere za večkrat vslišano prošnjo v dušnih in telesnih zadevah, ob enem se priporočata v molitev; neka ženska za ozdravljenje bolne roke; K. J. duhovnik ljubljanske škofije za ozdravljenje na priprošnjo sv. Antona Padovanskega; M. F. za pomoč v dušnih in telesnih potrebah na priprošnjo Marije Matere milosti.

der ne mislim, da so ostale kar po tem zgledu ponarejene. Ali kako so pa mogle nastati te, kakor pravi gosp. profesor, naš čislani kritik, „malo neorganski napravljene“ oblike? Smetišnica je pač iz smetišče kaker n. pr. stsl. ogniščnica *záputnýj fornax* iz ognišče, rus. sokróviščnica *Schatzkammer*, stsl. sŭkrovištŭnica *φορεῖον promptuarium* od sŭkrovište, adj. sŭkrovištŭnŭ. Pri ostalih moramo začenjati s pridevniki na -iščŭ. Ako takim pridevnikom pripnemo končnico -ica, dobimo samostavnike na -ščica. Tako izhaja iz mártva'ski: mártva'sščica (Plet. 1) *die Agonie*, 2) *der Mauerspecht*). Ta beseda bi mogla brez dvojbe pomeniti tudi *Tollenkammer*, ali ljudje so sprejeli od nekedanjih učenjakov *to'tánka'mbro* in sedanji vvajajo mártva'snico. Kaj je v tej in takih besedah „malo neorganskega“? Pač le *n.* ki res stoji tu za pridevniškim deblom, prav kaker v *gluhonemnica*. Torej, kedor ga pripušča v mártva'snici, ga mora tudi v *gluhonemnici*, kedor ga ne mara tu, ta ga tudi tam ne sme terpeti?? Ne, ne tako! Dandanašnji zahteva naš čut ali „posluh“ — tudi jaz se moram nanj sklicevati — pred končnico -ica (ali po sedanji navadni izreki prav za prav le -ca) razločno pridevniško deblo, kar pa mártva'sčeni; da se naredi, zato pristavljamo končnico -u (stsl. -ŭnŭ). In jaz mislim, da smemo. Ako je mogoče v stari slov. poleg *bogatŭ*: *bogatŭnŭ*, v naši poleg *vbo'g*: *vbo'žàn*²), zakaj ne bi bilo poleg mártva'ski (stsl. *mrŭtvŭi'skŭ) mogoče mártva'sčàn (stsl. *mrŭtvŭi'stŭnŭ). Iz te oblike pa bi bila beseda mártva'sčnica menda čisto „organska“, seveda pa samo zato še ne različnega pomena od mártva'sčica; mártva'snica bi samo na sebi lahko pomenilo n. pr. gori omenjenega ptiča. Sploh je mártva'snica le novejša oblika za mártva'sčica, kaker *la'komnica* za *la'komica*. Seveda pa je natorno, da se za novejši pojem rabi novejša oblika. V primerih kaker mártva'snica čutimo torej nekako potrebo glasu *n.* da nam določi pridevniško deblo pred končnico, ki ima iz njega narediti samostavnik; ne čutimo pa take potrebe v besedi *gluhémica*, ker je tu pridevniška podlaga popolnoma jasna.

Ali seveda, seveda! neka pomanjkijovost je pač v tej be-

²) *vbo'žàn* je samo na sebi to kar *vbo'g*; vendar se rabi *vbo'g* tudi o duhovnem vboštvu, mej tem ko *vbo'žàn* le bolj gnotno stran zadevlje. Tako bi tudi *vbo'žnica* moglo samo ob sebi pomeniti to kar *vbo'žica*, le omejeno bolj na gnotno-vbožno žensko. More pa seveda pomeniti tudi hišo za vbožne in raba vtegne besedo omejiti na poslednji pomen, kaker je v ruščini *boljnica* le *das Krankenhaus*, ne *die Kranke*. S tem omejenjem pa še ni dokazano da egzistira končnica -nica, ki more sama ob sebi pomen korena omejiti na „kak prostor ali shrambo ali napravo“, in da bi mogli to končnico rabiti, da izvedemo imena takega pomena iz pridevnikov, da bi smeli torej n. pr. reči: *gorčnica* ali *topálnica* za *Warmhaus*, *már'žálnica* za *Kalthaus*, *okrógálnica* za *Rotunde*, *hitárnica* *Schnellpresse* itd.

sedi, prav kakor v besedah bolnišnica za *Krankenhaus* in blažnica za *Irrenhaus*. Kakor bolnišnica (*Krankenhaus*) ni bolnica, temuč bolnim namenjena, blažnica (*Irrenhaus*) ni blažnica, temuč blaznim namenjena, tako tudi gluho nêmica ni gluho nêma v človeškem pomenu, temuč gluho nemim namenjena. Prav za prav bi se torej ne imela izvajati dotična imena iz pridevnikov, ki pomenijo *krank*, *irr*, *taubstum*, temuč od takih, ki bi pomenili *die Kranken*, *Irren* (*Narren*), *Taubstummen betreffend*, *ihnen bestimmt*. In mi imamo v resnici neke take pridevnike, ali jih vsaj moremo narediti: bolniški, noriški (od norica ali *norik) in priznati moramo, da je bil pravi čut, ki je vodil stariše izobraževavce naše slovenščine, ko so te pridevnike vzeli za podlago imenom za *Kranken-* in *Narrenhaus* in drugim takim. Bolnišnica in norišnica je pri nas v resnici domače blago in po moji misli bolje od modernega od drugod vpeljanega bolnica in blažnica³⁾.

Glejmo zdaj kako bi morala biti narejena po teh zgledih beseda za *Taubstummen-Institut*. Bolnišnica je od pridevnika bolniški, ta od samostavnika bolnik in ta od pridevnika bolan; ravno tako (da se ognemo norišnice) märtvašnica od pridevnika märtvaški, ta od samostavnika märtvác in ta od pridevnika märtäv. Tudi v našem primeru moramo imeti torej pridevnik, izpeljan od samostavnika, izpeljanega iz pridevnika gluho nêm. Samostavnik h pridevniku gluho nêm bi bil gluho nêmác, iz njega pridevnik gluho nêmški in iz tega pridevnika samostavnik gluho nêmšnica (za gluho nêmščnica.) Keđor govori in piše: bolnišnica, norišnica, vojašnica, duhovšnica (prav bi bilo duhovnišnica) itd, ta bi torej dosledno smel govoriti in pisati: gluho nemšnica; le to bi bilo korenito zdravilo zoper slabost besede gluho nêmica, slabost, ki seveda tudi meni ni bila neznana.

Ali zakaj pa nisem svetoval te besede; gluho nemšnica? Zato, ker sem svetoval zavod za gluho nême, morda tudi zato ne, ker knjiga ni imela biti pisana v moji starikavi slovenščini. V primeri z gluho nêmico pa se mi je zdelo prav gluho nêmica in to se mi zdi še zdaj in se mi bo zdelo najberž tako dolgo, dokler bo v ruščini in hervažčini bolnica veljala za špital in se bo ta beseda v tem pomenu v slovenščini terpela in celo za boljšo imela in imenitnišo od „neorganske“ bolnišnice. Upam torej, da je g. Rudež za zdaj prav izvolil; kako bo odločil „usus“, ne vem. Jaz bi svetoval temu tiranu, naj prizanese gluho nêmici s tistim n (samim), naj ga zatakne kam drugam, n. pr. v mornarico!

Na znanje! Hvala lepa vsem čislanim prijatelom, ki so se blagovoljno potrudili za „Cvetje“. Dasiravno smo ga dali več natisniti od lani, nam je prvi zvezek vender pošel. Natisne se v kratkem v drugič. Novi naročniki, prosimo, naj torej nekoliko poterpe, ako jim ne moremo ž njim berž postreči

³⁾ Se ve da je norišnica dobro za *Narrenhaus*, no pa za nekoliko dostojniše *Irrenhaus*.